

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
КАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

**Циклова комісія професійної та практичної підготовки
спеціальність «Туризм і рекреація»**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ КУРСОВИХ РОБІТ

**НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Організація екскурсійного обслуговування»**

освітньо-професійний ступінь «Фаховий молодший бакалавр з туризму »

**Освітньо-професійна програма «Туризм»
Спеціальність 242 Туризм і рекреація
Галузь знань 24 Сфера обслуговування**

**Затверджено на засіданні циклової комісії
професійної та практичної підготовки
спеціальність «Туризм і рекреація»
Протокол № 1 від 29 серпня 2025 р.**

Івано-Франківськ – 2025

Методичні рекомендації курсових робіт **«Організація екскурсійного обслуговування»** для студентів спеціальності 242 «Туризм і рекреація»

Розробник:

Викладач: Маланюк Т.З.

Методичні рекомендації
затверджено на засіданні циклової комісії
професійної та практичної підготовки
спеціальність «Туризм і рекреація»
Протокол № 1 від 29 серпня 2025 р.

Голова циклової комісії _____ Е.М.Вольвин

I. Загальні положення

Курсова робота - це самостійне навчально-наукове дослідження студента, яке виконується з певного курсу або з окремих його розділів.

Згідно з Положенням про організацію навчального процесу курсова робота виконується з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних студентами за час навчання, та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

Тематика курсових робіт має відповідати завданням навчальної дисципліни і тісно пов'язується з практичними потребами конкретного фаху. Вона затверджується на засіданні циклової комісії. Виконання курсових робіт визначається графіком.

Курсова робота допомагає студентові систематизувати отримані теоретичні знання з вивченої дисципліни, перевірити якість цих знань; оволодіти первинними навичками проведення сучасних досліджень. Уже на цій першій творчій спробі можна виявити здатність студента самостійно осмислити проблему, творчо, критично її дослідити; вміння збирати, аналізувати і систематизувати літературні (архівні) джерела; здатність застосовувати отримані знання при вирішенні практичних завдань; формулювати висновки, пропозиції і рекомендації з предмета дослідження. Випадає й слушна можливість проконтролювати вміння студента правильно організувати свою дослідницьку роботу та оформити її результати.

Під час виконання курсової роботи бажаним є використання нормативних документів, фахових та довідкових видань, матеріалів науково-практичних конференцій, що розглядають питання організації екскурсійного обслуговування в Україні в цілому та в Карпатському регіоні зокрема.

В процесі виконання роботи студенти повинні показати вміння працювати з літературними джерелами, оволодівати прийомами збору, систематизації та правильного використання інформаційного та статистичного матеріалу, чітко і логічно формулювати свої думки, навчитися розробляти екскурсійні проекти за відповідною тематикою.

Кожному студенту призначається керівник курсової роботи з числа

викладачів циклової комісії та консультантів за окремими розділами роботи.

Студент несе відповідальність за дотриманням вимог щодо змісту та оформлення курсової роботи та терміну її виконання. Робота оцінюється позитивно, якщо вона є самостійним дослідженням та оформлена у відповідності з вимогами, які зазначені у розділі 4 пропонованих методичних вказівок.

II. Порядок виконання курсової роботи

Готуючись до виконання курсової роботи, студент обирає її тему. Тема повинна особливо зацікавити студента, викликати прагнення глибоко вивчити її суть. Лише за такими умовами, в процесі опрацювання теми студент здатний практично реалізувати поставлену у роботі головну ідею, зробити свій внесок у розвиток цієї теми, викласти свої уявлення та думки щодо тематики роботи.

Після визначення теми проводять першу настановну консультацію з науковим керівником. Під час консультації визначаються: загальні вимоги до роботи, порядок її виконання, орієнтовний план, основна література та інші джерела, які підлягають вивченню, зміст та методика спостережень, обсяг, методика та лабораторна база для виконання експерименту. Після цього студент постійно користується консультаціями наукового керівника.

Відповідно до строку подачі курсової роботи для захисту і враховуючи період перебування на виробничій (педагогічній) практиці, студент подає науковому керівникові на затвердження графік виконання роботи. Графік визначає строки виконання таких етапів роботи:

- добір теми та настановної консультації;
- затвердження графіку виконання роботи;
- складання бібліографії з теми;
- вивчення літератури та інших джерел;
- затвердження плану курсового проекту;
- підготовка першого варіанту роботи;
- перевірка керівником першого варіанту роботи;
- внесення змін у план та зміст роботи, оформлення роботи;
- подача курсового проекту для захисту.

Першим етапом у процесі виконання курсової роботи є ознайомлення з обраними для дослідження об'єктами; визначення характеру та обсягів практично доступних для використання літературних, статистичних та інших джерел і матеріалів; збирання первинного матеріалу.

Циклова комісія визначає календарний графік виконання роботи, що наведений у завданні до курсової роботи. Чітке дотримання термінів виконання роботи дозволить своєчасно завершити виконання курсової роботи, врахувати зауваження керівника, усунути недоліки, здати її науковому керівнику та вийти на захист.

Наступний етап - підбір та опрацювання літературних джерел. Для написання якісної курсової роботи потрібний ретельний і обміркований добір літературних джерел, складання загальної бібліографії. Під час написання курсової роботи, проводиться систематизація джерел.

До складу бібліографії мають бути віднесені вітчизняні та міжнародні інструктивні матеріали, підручники, навчальні посібники, довідники, збірники, словники, енциклопедії, монографії, матеріали наукових конференцій, журнальні та газетні статті, атласи, карти, картосхеми, тощо. Слід починати із загальної (підручники, довідники, видання енциклопедичного характеру, теоретичні розробки) та переходити до спеціальної літератури (інструктивні та нормативні документи, монографії, статті специфічні для даної проблеми, періодичні видання, картографічний матеріал, статистичні дані тощо).

Вивчення літератури та дослідження проблеми повинні проводитись в історичному аспекті - від історії питання, його теоретичних засад, до сучасного стану, практичної реалізації, перспектив розвитку. Це дозволяє вивчити явище чи проблему в динаміці, виявити тенденції розвитку, науково спрогнозувати її. Після підбору літератури слід розпочинати її вивчення, систематизацію, конспектування.

Виконуючи курсової роботи, необхідно пам'ятати, що вивчення - це не лише механічне засвоєння інформації, а й активний творчий процес, спрямований на вирішення поставлених завдань. Опрацьовуючи ту чи іншу монографію чи статтю, слід конспектувати основні положення, точки зору,

висновки та їх обґрунтування. Кожну виписку рекомендується робити на окремих аркушах з вказівкою всіх вихідних даних видання, що дасть змогу зробити правильне посилання на літературу. Під час роботи над теоретичною літературою студент повинен зуміти дати аналіз прочитаного, критично розібрати концепції автора, відзначивши їх сильні та слабкі сторони.

Особливу увагу слід звернути на питання, що не знайшли висвітлення у сучасній літературі чи були лише поставленими в працях дослідників. Якщо з даної проблеми існує декілька точок зору, то автор курсового проекту повинен коротко викласти кожен з них, дати їм критичну оцінку й обґрунтувати, чому він дотримується тієї чи іншої концепції, чи висунути та довести власну точку зору.

Основна вимога до курсової роботи - її науковість, що передбачає творчий підхід. До написання обраної теми, правильне та глибоке висвітлення всіх її аспектів, усвідомлення результатів дослідження та вміння робити узагальнення, висновки та рекомендації щодо вдосконалення досліджуваної проблеми. Науковість курсового проекту визначається науково-теоретичним рівнем і практичною значимістю. У курсовій роботі необхідно не тільки розкрити тему, описати матеріал, але й отримати з нього інформацію соціально-економічного, культурологічного та світоглядного характеру.

Попереднє ознайомлення з літературними джерелами є підставою для складання плану курсової роботи.

План повинен розглядати такі питання:

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ЕКСКУРСІЙНОЇ ОБСЛУГОВУВАННЯ В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕКСКУРСІЙНИХ ОБ'ЄКТІВ В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВИКОРИСТАННЯ ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ЕКСКУРСІЙ.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.

ДОДАТКИ

Важливою вимогою до курсової роботи є логічно-послідовне викладення матеріалу та наочність. Усі розділи роботи та ілюстративний матеріал повинні бути взаємопов'язаними між собою.

Курсові роботи повинен відповідати таким вимогам як грамотність та правильність оформлення. Робота повинна бути надрукованою, мати якісну графіку ілюстративного матеріалу, не мати стилістичних та орфографічних помилок.

В процесі написання роботи у разі необхідності студент звертається до наукового керівника за консультаціями. Керівник проводить індивідуальні консультації для студентів за відповідним графіком, встановленою цикловою комісією. Консультанти проводять групові консультації у відповідності з навчальним планом.

Необхідно витримати заданий обсяг курсової роботи, що становить 30-35 друкованих сторінок. Значне перевищення встановленого обсягу свідчить про те, що студент погано орієнтується в матеріалі, не вміє відібрати головного, найбільш суттєвого. Разом з тим, занадто малий обсяг роботи не дозволяє достатньо розкрити тему.

Потрібно також дотримуватись пропорції обсягу всіх структурних частин роботи. Зокрема, вступ і висновки в сумі не повинні перевищувати 10 відсотків її загального обсягу.

Виконана курсова робота у встановлений термін подається на циклову комісію спеціальності «Туризм і рекреація», де після реєстрації секретарем передається науковому керівнику на рецензування. У рецензії керівник зазначає позитивні сторони та недоліки в роботі, оцінює наявність елементів творчого пошуку, новизни, дотримання вимог щодо змісту та оформлення. За незадовільної оцінки курсова робота повертається на доопрацювання.

Захист курсової роботи відбувається згідно затвердженого графіку у присутності членів комісії.

III. Структура, обсяг, зміст курсової роботи

Курсова робота має бути самостійним, завершеним дослідженням, яка

складається з вступу, основної частини, пропозицій та висновків, списку використаних джерел, додатків.

Досить складним і важким моментом у підготовці курсової роботи є написання вступу, що має першочергове значення, оскільки його зміст дає змогу визначити професійну підготовку майбутнього фахівця, його теоретичний і науковий рівень.

Найбільш оптимальним є вступ, в якому розкривається актуальність теми, подається загальна характеристика сучасного стану проблеми, яка досліджується, визначається мета об'єкт та предмет дослідження, ставляться конкретні завдання дослідження, окреслюється структура курсової роботи.

Рекомендований обсяг вступу 2-3 сторінки.

В основній частині викладається зміст дослідження за розділами курсового проекту, що вміщує питання, пов'язані з особливостями екскурсійної справи. Перший розділ розглядає науково-теоретичні питання нормативно-правових документів розвитку екскурсійної справи в цілому по країні. У другому розділі студент повинен проаналізувати екскурсійні об'єкти. У третьому розділі студент повинен розробити інноваційний екскурсійний маршрут за відповідною темою. Рекомендований обсяг основної частини 25-30 сторінок.

Висновки завершують курсову роботу. У стислій формі викладаються основні положення, а також рекомендації та пропозиції наукового та практичного характеру результатів проведеного дослідження. Вони мають засвідчити рівень досягнення поставленої мети, бути короткими.

Рекомендований обсяг 3-4 сторінок.

Список використаної літератури складається лише з тих джерел, що були використаними у процесі виконання курсового проекту. Загальна їх кількість повинна становити 25-30 позицій.

IV. Оформлення курсової роботи

Курсова робота повинна бути стилістично, грамотно відредагована та оформлена відповідно наведеним нижче вимогам. Вона комплектується у такій послідовності:

титульний аркуш;
зміст;
вступ;
основна частина;
висновки
список використаних джерел;
додатки.

Курсова робота виконується на папері формату А4 (210x297 мм). Поля: ліворуч - 30 мм, праворуч - 10 мм, зверху - 15 мм, знизу - 20 мм. При написанні курсової роботи з використанням комп'ютерного набору використовується 1,5 інтервал, шрифт Times New Roman, кегль -14 пт.

Титульний аркуш (перша сторінка) оформляється за установленою формою. Типовий зразок титульного аркуша подано в додатку 1.

Заголовки від тексту відділяються зверху та знизу трьома інтервалами. Перенос слів у заголовках не дозволяється. Крапка у кінці заголовку не ставиться. Назва розділів друкується прописними (великими) літерами, параграфів і пунктів - рядковими (малими). Заголовок розділу в тексті розміщується посередині сторінки, параграфу та пункту - з абзацу. Не дозволяється розміщувати заголовок унизу однієї сторінки, а текст починається з наступної.

У процесі написання тексту потрібно виділяти абзаци (1,25 см).

Оформлення наукового апарату є наочним свідченням уміння студента працювати над літературою та джерелами. Слід робити посилання на кожне запозичене положення чи точку зору. У ході цитування слід звірити текст і дати точний опис джерела, звідки беремо цитату Усі факти, положення, цитати, підрахунки, використані в курсовій роботі, повинні мати посилання на літературу, що була опрацьована.

Найбільш поширеними є посилання у тексті. У даному випадку посилання оформлюється у скороченому вигляді - береться в дужки. Наприклад: [3, с. 23], де перша цифра "3" означає номер літературного джерела із списку використаної літератури, а друга - "23" - її сторінку.

Важливою частиною курсової роботи є таблиці та графічні матеріали. Таблиці, у яких систематизована статистична інформація та малюнки, що вміщують різноманітні графічні ілюстрації (діаграми, схеми, графіки), мають позначатися в межах роботи арабськими цифрами; розміщуються вони після першого посилання на них у тексті (посилання мають бути на всі таблиці та малюнки). Таблиці та малюнки повинні мати назви, що відповідають їх змісту.

V. Порядок подання роботи на рецензію і захист роботи

Виконана курсова робота подається для реєстрації та подальшої її перевірки в циклову комісію спеціальності «Туризм і рекреація». Курсова робота, яка виконана невірно, з серйозними недоліками повертається для повного або часткового доопрацювання, відповідно до вказаних зауважень.

Готуючись до захисту курсової роботи, студент має ознайомитись зі змістом зауважень.

Захист курсової роботи відбувається перед комісією до початку заліково-екзаменаційної сесії.

У вирішенні питання щодо оцінки курсової роботи, після її захисту, береться до уваги рівень виконання роботи, вміння студента пов'язувати теоретичні знання з практичною роботою, змістовність відповідей на поставлені запитання.